

Høringsinnspill til stortingsmelding om utviklingspolitikk og bærekraftsmålene: Anstendig arbeid

Fellesinnspill fra Norsk folkehjelp, Initiativ for etisk handel (IEH) og Framtiden i våre hender (FIVH).

Vi takker for muligheten til å bidra til denne viktige stortingsmeldingen. Det gleder oss at regjeringen har valgt å utarbeide en melding om en fremtidsrettet utviklingspolitikk med utgangspunkt i bærekraftsmålene.

Vi er aktører som på ulike måter jobber for anstendig arbeid, herunder en styrking av arbeidstakeres rettigheter. På bakgrunn av det ønsker vi å komme med innspill knyttet til denne agendaen. Vi viser til bærekraftsmål 8, som tar til orde for anstendig arbeid og økonomisk vekst, samt mål 12, å sikre ansvarlige forbruks- og produksjonsmønstre.

En av hovedsatsingene i utviklingspolitikken til dagens regjering er næringsutvikling og jobbskaping. Vi støtter denne satsingen, og mener at arbeid i utviklingsland er en avgjørende strategi i kampen mot global fattigdom. Samtidig mener vi at strategien må kombineres med en tydelig innsats for å sikre at jobbene som skapes er anstendige. Det at mål 8 ser økonomisk vekst og anstendig arbeid i sammenheng illustrerer nettopp dette.

Produksjonsmønstrene i store deler av den globale vareproduksjonen er ikke bærekraftige, og det lave lønnsnivået og dårlige arbeidsvilkårene bidrar i mange tilfeller til å låse mennesker i fattigdom, og til å sette liv og helse i fare. Det gjelder for eksempel i store deler av tekstil- og elektronikksektoren. Ifølge ILO levde 327 millioner arbeidende mennesker i ekstrem fattigdom og 967 millioner i moderat fattigdom i 2015. Når arbeidstakerenes lønninger presses ned, bidrar det også til å øke den økonomiske ulikheten i samfunnet, noe som står i motsetning til bærekraftsmål 10 om å redusere ulikhet i og mellom land. Vi anerkjenner at arbeidet utgjør et dilemma: Arbeidsintensiv produksjon av varer vil for mange utviklingsland være en viktig strategi for utvikling og fattigdomsreduksjon. Samtidig er ikke strategien om næringsutvikling og jobbskaping holdbar dersom jobbene som skapes gjør at mennesker i stedet blir sittende fast i en fattigdomsfelle, eller utsettes for farlige arbeidsplasser. Derfor må satsingen på jobbskaping følges av en satsing på anstendig arbeid, faglige rettigheter og en lønn å leve av.

Næringslivet er en viktig aktør i arbeidet for å oppnå bærekraftsmålene. Vi opplever at mange næringslivsaktører har et oppriktig ønske om å styrke sitt ESG-arbeid med arbeidstakerrettigheter og levelønn i sine leverandørkjeder. Vi mener at samtidig som næringslivet må ansvarliggjøres i tråd med prinsippene i FNs Guiding Principles on Business and Human Rights, må myndighetene styrke næringslivets mulighet og evne til å sikre anstendig arbeid. Da trenger næringslivet klarere retningslinjer og forventninger fra myndighetene.

Flere norske aktører gjør allerede en god jobb for anstendig arbeid internasjonalt. OECD-kontaktpunktet for ansvarlig næringsliv har spilt en viktig rolle i flere saker, men kontaktpunktet har begrensede ressurser. Initiativ for etisk handel bidrar, gjennom råd,

bistand og konkrete forbedringstiltak på bakken til styrke norske virksomheters mulighet og evne til å fremme ansvarlige leverandørkjeder slik at internasjonal handel ivaretar menneske- og arbeidstakerrettigheter og bærekraftig utvikling, men også de har svært knappe ressurser. Vi mener at aktører som jobber for å sikre kompetanse blant norsk næringsliv på anstendig arbeid, er viktige og bør styrkes.

På bakgrunn av dette ber vi regjeringen om å innføre en satsing på styrking av faglige rettigheter og anstendig arbeid i denne stortingsmeldingen.

Vi ber regjeringen om å:

- Øke støtten til sivilsamfunn, herunder fagbevegelse, i utviklingsland som jobber for arbeidstakers rettigheter.
- Lede an i arbeidet internasjonalt for at selskaper og institusjoner skal sikre arbeidstakerrettigheter.
- Arbeide aktivt for å styrke arbeidet med implementering av ILOs øvrige kjernekonvensjoner for å sikre anstendige arbeidsforhold.
- Bidra aktivt, i samarbeid med norsk sivilsamfunn og progressive deler av næringslivet, til FNs arbeidsgruppe for næringsliv og menneskerettigheter for å utarbeide en bindende menneskerettighetstraktat som skal holde selskaper ansvarlige for brudd på menneskerettigheter.
- Sikre at statseide selskaper respekterer menneskerettighetene og styrke forventningen til norske statseide selskaper om å ha gode rutiner for å gjøre grundige aktsomhetsvurderinger på menneske- og arbeidstakerrettigheter, urfolks rettigheter, folkeretten, miljø og korrupsjon.
- Sikre implementering av den nasjonale handlingsplanen for menneskerettigheter og næringsliv som blant annet slår fast at myndighetene må gi klare forventninger og retningslinjer til næringslivet
- Styrke OECDs kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv som klageinstans.
- Støtte tiltak og aktører som styrker norsk næringslivets vilje og evne til å integrere aktsomhetsvurderinger med hensyn til mennesker og miljø i egen virksomhet og i sine leverandørkjeder